

З метою реалізації проблемного навчання організація лекційного процесу має бути змінена в такий спосіб. Студент має бути інформаційно підготовлений до матеріалу, який буде розглядатися на проблемній лекції, через попереднє засвоєння матеріалу шляхом самостійної підготовки. Викладач на попередній лекції визначає коло проблемних питань в межах яких буде проведено дискурс на наступній проблемній лекції. При цьому мають бути задіяні малі групи студентів, які наводять відповідні приклади, аргументовано спростовують або підтверджують викладені вивладачем гіпотези, роблять власні висновки відносно розглянутої проблеми.

Слід зазначити, що обліково-аналітичні дисципліни, здебільшого мають інформативний, а не проблемний характер. Наприклад, при вивченні таких дисциплін як «бухгалтерський облік», «аналіз господарської діяльності» студент спочатку має засвоїти «ази» цих наук, тобто вивчити бухгалтерські проведенні згідно з чинними положеннями та стандартами, засвоїти логіку бухгалтерської науки, вивчити інструментарій аналітичних досліджень, основні показники, що характеризують ті чи інші економічні явища та процеси. Тобто щоб розумітися на проблемах та шляхах їх вирішення студенту потрібно спочатку добре засвоїти діючу практику обліку та аналізу, а вже на заключних лекціях обговорювати з викладачем проблемні питання організаційно-методичного характеру. Це означає, що «гонитва» за модою і намагання відповідати сучасним вимогам проблемного навчання у вишій школі не повинна «вихолощувати» інформаційну складову педагогічного процесу, особливо на рівні бакалаврату. Більш глибокий акцент на проблемному навчанні має бути зроблено при викладанні дисциплін (наук) магістерського рівня.

*Піскунова О.В., д.е.н., професор кафедри ЕММ,
Тарасова Л.Г., к.ф.-м.н., доцент кафедри ЕММ,
Савіна С.С., к.е.н., доцент кафедри ЕММ*

ВИЗНАЧЕННЯ ОЧІКУВАНЬ ТА ВИМОГ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИБОРУ МАГІСТЕРСЬКИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ НА ПІДГРУНТІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

Вищі навчальні заклади, керуючись прийняттям нового Закону України «Про вищу освіту», для забезпечення якісно нового рівня освітніх послуг шукають нові шляхи адаптації освітньої діяльності до викликів сьогодення та підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних швидко реагувати на зміни у соціально-економічному середовищі. З метою впровадження нової парадигми освітньої діяльності у навчальний процес доцільно здійснювати постійний моніторинг щодо відповідності змісту навчального процесу сучасним вимогам суспільства щодо розвитку особистості та її високого професіоналізму.

Трансформація освітньої діяльності та підвищення якості освіти в університеті вимагають, зокрема, нових сучасних підходів щодо формування змісту магістерських освітніх програм, які враховували б вимоги студентів та роботодавців. Для дослідження та виявлення очікувань та вимог бакалаврів при виборі магістерських освітніх програм пропонується проводити щорічне анкетування студентів. При розробці анкети необхідно включати питання, які дозволяють виявити як раціональну мотивацію вибору бакалавром магістерської програми так і емоційну мотивацію [1].

До раціональної мотивації можна віднести наступне:

- мотив економії (практика заощаджень зусиль, часу);
- мотив якості;
- мотив здоров'я захищеності, безпеки і таке інше.

До емоціональних (ірраціональних) мотивів:

- мотив радості, чуттєвості;
- мотив переваги над іншими;
- мотив прагнення до індивідуалізації та саморганізації
- мотив важливості і таке інше.

Врахування ціннісно — мотиваційних факторів навчальної діяльності студентів є однією з основних умов підвищення якості професійної підготовки випускників ВНЗ.

Важливим етапом у процесі моніторингу ступеня задовільності змісту освітніх магістерських програм вимогам студентів є обробка отриманих анкетних даних, яка би забезпечувала коректні висновки щодо вдосконалення програм. Існують багато методів обробки вибіркового обстеження, зокрема: дисперсійний аналіз, метод аналізу ієрархій, різні методи побудови згортки тощо. Аналіз цих методів показав, що для вирішення розглядуваної проблеми доцільно застосувати новітні інструментарії економіко-математичного моделювання — теорію нечітких множин із використанням нового методу на підґрунті відстані Хеммінга [2].

Література

1. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоцій. Навчальний посібник. – Луцьк: Вид-во Волинського держ. університету, 1997. – 180 С.
2. Тарасова Л.Г., Піскунова О.В. Моделі поділу ринку на торгові зони в нечітких умовах // Нейронечіткі технології моделювання в економіці. — 2015. — №4. — С. 190–217.

Постригань А.В.,
викладач кафедри німецької мови

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема якості освіти та її адекватності вимогам часу і суспільного розвитку на початку XXI століття стала центральною у світовому освітньому дискурсі. Особлива увага проблемам забезпечення якості освіти є характерною рисою Болонського процесу. Виявом вагомості цієї теми є розробка Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, які діють з 2006 року і є унікальним міжнародним документом, що спрямовують освітню політику країн континенту. Комплексної системи забезпечення якості вищої освіти в Україні не створено. Її тимчасовим замінником виступають системи ліцензування та акредитації, інспектування вищих навчальних закладів ззовні та ректорський контроль всередині інституцій. На жаль, названі компоненти як самостійно, так і сукупно не забезпечують системного впливу на всі процеси організації навчальної діяльності та її змісту, не створюють ефекту постійного поліпшення якості освіти.

Європейські Стандарти і рекомендації мають на меті сприяти «створенню загальноприйнятої системи цінностей, сподівань та зразкової практики щодо якості та її забезпечення різними установами та агенціями у всьому Європейському просторі вищої освіти».

Україна знаходиться в полі міжнародного тренду розвитку сучасної вищої школи, який ґрунтується на побудові партнерства між університетами і студентами. Таке партнерство означає офіційне визнання студентоцентризму в якості наріжного каменю сучасної філософії вищої освіти, побудову навчальної діяльності як процесу спільного формування компетенцій, організацію навчального процесу на основі індивідуальної освітньої траєкторії, заохочення студентів до участі в управлінні навчальним закладом та забезпеченні якості освіти. Уособленням стратегії формування партнерських відносин між навчальними закладами (адміністрацією, викладачами) та студентами покликаний стати Болонський процес, до якого приєдналась Україна. У нашій країні (як в багатьох країнах Європи) імплементація Болонських принципів та рекомендацій, що впроваджуються часом непослідовно і нерівномірно, сприймається студентами неоднозначно. Цей ефект посилюється поширеним уявленням про високий рівень радянської системи освіти, від здобутків якої доводиться відмовлятися на користь сучасної європейської моделі. Дуже зручним для частини студентів та їх наставників є перенесення проблем власної відповідальності за результати навчання на організаційні новації, які пов'язуються з Болонським процесом.

Важливість визнання студентів як повноправних, компетентних та конструктивних партнерів в управлінні та забезпеченні якості вищої освіти неодноразово наголошувалась під час конференцій і закріплена в ключових документах Болонського процесу. Студенти мають брати участь та впливати на організацію і зміст освіти у вищих навчальних закладах, що закріплено Празьким комюніке (2001 рік). Такий підхід обумовлений положенням студентів як одних з основних бенефіціаріїв вищої освіти, що повинні мати право і можливість впливу на зміст навчання та результати освітньої діяльності. Ці принципи визнаються в Україні, але не отримують реальної інституціональної підтримки: організаційної, методичної, моральної та матеріальної. Такий стан речей пояснюється інертністю громадської думки в цьому напрямі, недостатньою обізнаністю та активністю студентських організацій і спільнот та неусвідомленням потреби в цьому з боку менеджменту вищих навчальних закладів та органів державного управління освітою. Активізація студентів у забезпеченні якості вищої освіти передбачає створення розвинутого набору інструментів оцінки та моніторингу діяльності навчальних закладів, а також студентського впливу на її вдосконалення. Практично роль студентства обмежується участю в більш або менш формальному соціологічному опитуванні стосовно їх задоволеності навчальним процесом та освітнім сервісом, «голосуванням ногами» при виборі елективних дисциплін та відвідуванні занять. Закріплене Законом України «Про вищу освіту» право студентів на участь у вирішенні питань вдосконалення навчального процесу найчастіше залишається формальністю. Одним з небагатьох винятків є залучення студентського активу до проведення експертизи при інституційній акредитації вищого